

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen, kosmeettisista valmisteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen sekä EU-lannoitevalmisteiden asettamista saataville markkinoilla koskevien sääntöjen vahvistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muuttamiseksi kemikaaleja koskevien tiettyjen vaatimusten ja menettelyjen yksinkertaistamiseksi (Omnibus VI -asetus) sekä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun asetuksen muuttamiseksi annetun asetuksen muuttamisesta (Stop-the-Clock-asetus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen, kosmeettisista valmisteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen sekä EU-lannoitevalmisteiden asettamista saataville markkinoilla koskevien sääntöjen vahvistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen muuttamiseksi kemikaaleja koskevien tiettyjen vaatimusten ja menettelyjen yksinkertaistamiseksi (Omnibus VI -asetus) sekä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun asetuksen muuttamiseksi annetun asetuksen muuttamisesta (Stop-the-Clock-asetus) (U 43/2025 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Hanna Korhonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Hinni Papponen, ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 8.7.2025 ehdotuksen asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) 1272/2008, (EY) 1223/2009 ja (EU) 2019/1009 muuttamisesta kemikaaleja koskevien tiettyjen vaatimusten ja menettelyjen yksinkertaistamiseksi (jäljempänä Omnibus VI -ehdotus, COM(2025) 531 final).

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomen kanta on tältä osin kirjattu komission vuoden 2025 työohjelmaa käsitelleeseen E-kirjeeseen (E 7/2025 vp) sekä valtioneuvoston selvitykseen koskien komission tiedonantoa lainsäädännön yksinkertaistamisesta ja täytäntöönpanosta (E 23/2025 vp). Valtioneuvoston tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely, mitä koskeva kanta on kirjattu valtioneuvoston selvitykseen koskien EU-vaalikauden 2024—2029 tavoitteita (E 58/2024 vp) sekä jo edellä mainittuun komission tiedonantoon liittyvään E-kirjeeseen. Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission pyrkimykseen tukea EU:n kemikaali- ja kosmetiikkateollisuuden kilpailukykyä vahvistavia toimia. Säädösten yksinkertaistaminen, hallinnollisen taakan keventäminen ja digitalisaation edistäminen ovat tarpeellisia toimia, jotka hyödyntävät kaikkia toimijoita. Valtioneuvosto korostaa, että nämä toimet eivät kuitenkaan saa heikentää perussäädösten ensisijaista tavoitteita, eli terveyden ja ympäristön suojelemisen korkean tason saavuttamista.

CLP-asetus ja Stop-the-Clock-asetus

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta koskien CLP-asetuksen muutosasetuksen EU 2024/2865 mukaisten siirtymäaikojen jatkamista (Stop-the-Clock-asetus). Ehdotus antaisi yrityksille tarpeellista ajallista joustoa jo voimassa olevien merkintävaatimusten täytäntöönpanossa vaaranantamatta kuitenkaan terveyden- ja ympäristönsuojelun korkeaa tasoa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että siirtymäaikojen jatkamisesta päätetään mahdollisimman nopeasti, jotta yritykset saavat CLP-asetuksen revisiossa tulleiden uusien vaatimusten täyttämiseen riittävästi aikaa.

Valtioneuvosto kannattaa digitaalisen merkinnän laajemman käytön sallimista. Valtioneuvosto kuitenkin katsoo, että kemikaalien turvallisen käytön mahdollistavan olennaisen informaation olisi oltava aina saatavilla painetussa etiketissä.

Valtioneuvosto tukee pienten pakkausten merkintäpoikkeuksia. Valtioneuvosto katsoo kuitenkin, että olennaisimman turvalliseen käyttöön liittyvän tiedon olisi oltava helposti saatavilla myös tällaisten tuotteiden käyttäjille.

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että aineiden ja/tai seosten luokituksen muuttuessa yrityksille annetaan enemmän kuin kuusi kuukautta aikaa uuden luokituksen edellyttämien etiketti- ja merkin-
tämösten tekemiseen. Valtioneuvosto katsoo, että tarkan aikarajan sijasta riittäisi, että yritysten edellytettäisiin tekävän vaadittavat muutokset kohtuullisessa ajassa.

Valiokunnan lausunto YmVL 21/2025 vp

Valtioneuvosto tukee CLP-asetuksen merkintävaatimuksiin ehdotettuja muutoksia ja katsoo, että etikettien fonttikokoja, rivivälejä ja taustavärejä koskevia vaatimuksia voitaisiin keventää ilman että turvallisuus vaarantuu.

Valtioneuvosto tukee mainonnan ja etämyynnin yhteydessä vaadittavien tietovaatimusten yksinkertaistamista. Valtioneuvosto kannattaa lähestymistapaa, jonka mukaan laajimmat etämyynnin ja mainonnan yhteydessä annettavaa tietoa koskevat vaatimukset koskisivat vain kuluttajiin kohdistuvaa toimintaa.

Valtioneuvosto kannattaa myös polttoainepumppuja koskevien merkintävaatimusten keventämistä.

Kosmetiikka-asetus

Valtioneuvosto tukee komission kosmetiikka-asetukseen ehdottamia muutoksia. Valtioneuvosto korostaa, että terveydensuojelun taso ei saisi muutosten myötä heikentyä.

Valtioneuvosto kannattaa selkeiden prosessien kehittämistä myös uusien väriaineiden, säilöntäaineiden ja UV-suodattimien lisäämiseksi asetuksen liitteisiin IV—VI.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että CMR-aineiden poikkeuskäyttöä kosmeettisissa valmisteissa koskevaa hyväksymisprosessia selkeytettäisiin. Valtioneuvosto pitää perusteltuna luopua vaatimuksesta, jonka mukaan CMR-luokitellun aineen tulisi kosmetiikka-asetuksen mukaisen poikkeuskäytön edellytyksenä täyttää elintarviketurvallisuutta koskevat vaatimukset.

Valtioneuvosto katsoo, että arvioitaessa CMR-aineita sisältävien ns. monimutkaisten luonnonainesten (esimerkiksi kasviuutteet) turvallisuutta kosmetiikkakäytössä olisi tarkastelu tehtävä tapauskohtaisesti.

Valtioneuvosto katsoo, että jos aineella ei ole todettu CMR-ominaisuuksia ihon kautta tapahtuvassa altistuksessa, vaan ainoastaan hengitysteitse tai suun kautta tapahtuvassa altistuksessa, sen käyttöä kosmetiikassa ei pitäisi kuitenkaan automaattisesti sallia, vaan käyttää tapauskohtaista harkintaa.

Valtioneuvosto katsoo, että kosmeettisten valmisteiden ainesosina käytettäviä nanomateriaaleja koskeva erillinen ilmoitusvelvoite voitaisiin poistaa ilman, että tuotteiden turvallisuus siitä kärsisi.

Valtioneuvosto pitää myös perusteltuna poistaa kosmetiikka-asetuksesta uuden markkinavalvontasääntelyn takia tarpeettomaksi käynyt markkinavalvontaviranomaisiin kohdistuva raportointivelvoite.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että asetuksesta poistetaan komissiota koskeva velvoite ainesosien yleisten nimien luettelon koostamisesta ja ylläpitämisestä.

Valiokunnan lausunto YmVL 21/2025 vp

Lannoitevalmisteasetus

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n lannoitevalmisteita koskeva laajennettu REACH-rekisteröinti-vaatimus voitaisiin poistaa ilman, että lannoitevalmisteiden turvallisuus vaarantuu.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta uuden menettelytavan luomiseksi kuitenkin siten, että menettely sisältäisi riittävän ulkopuolisen asiantuntijan suorittaman mikro-organismien turvallisuus- ja ympäristötarkastelun.

Valtioneuvosto kannattaa komission valtuutuksen muuttamista siten, että eläimistä saatavat johdetut tuotteet sisällytettäisiin asetuksen piiriin, samalla varmistaen, ettei niistä aiheudu haittaa ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, turvallisuudelle tai ympäristölle.

Valtioneuvosto kannattaa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen digitalisointia, kun huolehditaan, että turvallisuuteen liittyvät tiedot ovat saatavilla myös poikkeustapauksissa.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna komission esitystä eriyttämislausekkeen poistamisesta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komission säädösehdotus (Omnibus VI eli ns. kemikaaliomnibus) koskee kolmen EU-asetuksen muuttamista. Nämä ovat aineiden luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskeva ns. CLP-asetus, kosmeettisia valmisteita koskeva asetus sekä lannoitevalmisteasetus. Näistä CLP-asetus kuuluu ympäristöministeriön vastuulle yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Komissio antoi myös ehdotuksen CLP-asetuksen tiettyjen, jo voimassa olevien vaatimusten täytäntöönpanoajankautujen lykkäämisestä (ns. Stop-the-Clock -asetus).

CLP-asetusta sovelletaan vaarallisiin aineisiin ja seoksiin (kemikaaleihin). Soveltamisalaan kuuluvat esimerkiksi pesuaineet kuten tiski- tai pyykinpesuaineet, maalit, sementti ja muun muassa kosmetiikassa käytettävät eteeriset öljyt. Ehdotuksen tavoitteena on säädösten yksinkertaistaminen hallinnollisen taakan vähentämiseksi esimerkiksi poistamalla yritysten ja viranomaisten erityisen työläiksi ja tarpeettomiksi tunnistamia raportointi- ja ilmoitusvelvoitteita. Tavoitteena on myös jouston lisääminen CLP-asetuksen edellyttämien merkintöjen ja niiden päivittämisen osalta. Mainontaa ja verkkomyyntiä koskevat vaatimukset ehdotetaan rajattavaksi koskemaan kuluttajamarkkinointia, koska ammattikäyttäjien katsotaan jo saavan riittävästi tietoa kemikaalin vaarominaisuuksista käyttöturvallisuustiedotteen muodossa.

Valiokunta toteaa, että asetukset ovat suoraan sovellettavaa sääntelyä, joka ei edellytä kansallisen lainsäädännön muuttamista. EU muodostaa kemikaalienkin valmistuksen ja markkinoille saattamisen osalta sisämarkkina-alueen, ja jäsenvaltioita sitovat harmonisoidut EU-säännökset.

Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan katsoo, että ehdotetut muutokset CLP-asetukseen, erityisesti siirtymäaikaisten pidentämistä ja teknisten vaatimusten yksinkertaistamista koskevat toimet, ovat perusteltuja ja kannatettavia. Tavoitteena on säilyttää sääntelyn vaikuttavuus samalla, kun hallinnollista taakkaa kevennetään. Esimerkiksi eräitä tarpeettomina pidettyjä ilmoitus- ja

Valiokunnan lausunto YmVL 21/2025 vp

raportointivelvoitteita voidaan siten poistaa ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen mahdollistaa toimintojen sujuvoittamiseksi ja nykyaikaistamiseksi. Ehdotettu ajallinen jousto jo voimassa olevien merkintävaatimusten täytäntöönpanossa on perusteltu vaarantamatta kuitenkaan terveyden- ja ympäristönsuojelun korkeaa tasoa.

Stop-the-Clock-ehdotuksella komissio pyrkii tukemaan yrityksiä yksinkertaistamalla tiettyihin kemikaaleihin, kosmeettisiin valmisteisiin ja lannoitevalmisteisiin kohdistuvia vaatimuksia sekä lykkäämällä tiettyjen CLP-asetuksen vaatimusten täytäntöönpanon aikataulua. Ehdotuksen tavoitteena on helpottaa yritysten painetta tiettyjen uusien vaatimusten soveltamisen aikataulujen ja siirtymäaikojen osalta.

Valiokunta tukee valtioneuvoston kantaa CLP-asetuksen ohella myös mainitun kahden muun asetuksen osalta todeten, että ne kuuluvat pääasiassa muiden valiokuntien toimialaan. Kokonaisuutena muutosehdotusten voidaan katsoa edistävän sääntelyn toimivuutta käytännössä samalla kun erityistä huomiota on asianmukaisesti kiinnitetty terveyden ja ympäristön suojelun korkean tason turvaamiseen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 22.10.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenni Pitko vihr
varapuheenjohtaja Pinja Perholehto sd
jäsen Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Marko Asell sd
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Tere Sammallahhti kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos